

Pyrkimättä paras

Anne Brunilan ura on komea, mutta kaikkea muuta kuin suunniteltu. Vientiä, pyyntöjä ja houkutteluja on riittänyt, ja niiden lomaan on pitänyt sovittaa myös yksityiselämä, jonka käänneet eivät ole olleet aina helliä.

LAURI HAAPANEN

Kuvat Juho Kuva

Huipulla tuulee, muttei välttämättä kylmästi. "En ole kokenut sukupuoleni takia sen enempää syrjiintää kuin suosimista", Anne Brunila sanoo ravintola Tornin kattoterassilla.

”Usein sanotaan, että työelämässä naisten on todistettava osaamistaan miehiä enemmän. Kyse on enemmän siitä, että naiset haluavat todistaa itse itselleen yliveraisen osaamisensa, ennen kuin rohkenevat hakea johtotehtäviin. Ilokseni ajat ovat tämänkin suhteen muuttumassa”, Anne Brunila sanoo.

Ansioluettelo arvioiden **Anne Brunilan**, 56, urasuunnittelu on mennyt nappiin: assistentti ja yliopisto-opettaja, tutkija, toimistopäällikkö, neuvonantaja, yli-, toimitus- ja yritysjohtaja. Lisäksi merkittäviä hallituspaikkoja ja uran huippenuksena Professor of Practise -pesti Hanken Svenska Handelshögskolanissa, jossa Brunilan tehtävänä on rikastaa työkokemuksensa ja yhteiskuntasuhteidensa avulla teoreettispainotteisia yliopisto-opintoja.

Mutta arvio on väärä. Mitään suunnitelmaa ei nimittäin ole ollut.

– Nämä ovat olleet hyvin yllättäviä kään- teitä itsellekin, Anne Brunila vakuuttaa.

– En olisi koskaan pystynyt arvaamaan, millaisiin tehtäviin olen päässyt, saati osan- nut hakeutua sellaisiin.

Brunila kertoo hakeneensa oma-aloittei- sesti tasan yhtä työpaikkaa. – Mutta siihen en tullut valituksi, hän naurahtaa.

Perusta Brunilan yllätyksiä täynnä ole- valle uralle valettiin aivan tavallisessa pal- kansaajaperheessä Kankaanpäässä. Ylioppi- laslakin jälkeen vanhemmat antoivat lasten urasuunnitelmille vapaat kädet.

– Meillä kotona arvostettiin koulutusta, eikä minulla ollut mielessäni muita vaih- toehtoja kuin yliopisto. Mutta kysymys oli, mitä alkaisin opiskella. Mua kiinnosti niin hirveän monet asiat.

VÄITÖSKIRJA VAUHDILLA

Brunila aloitti filosofialla, matematiikalla ja kansantaloustieteellä Jyväskylän yliopistos- sa. Vuoden jälkeen hän muutti Helsinkiin.

– Monet hyvät ystäväni pääsivät opiskele- maan Helsinkiin ja sanoivat, että tule sinä- kin sinne. Katsoin, että kauppakorkeakou- lun pääsykokeissa kysytään pitkälti sellaisia asioita, joita olin jo Jyväskylässä lukenut, joten minun ei tarvinnut kauheasti tuhla- ta kesääni pääsykoekirjojen kanssa, Bruni- la muistelee käytännönläheistä opintosuun- nitteluaan.

Brunilaa houkutti tutkijantyö, erityises- ti soveltavan tutkimuksen parissa. Tie vei Kauppakorkeakoulun opettajasta ja assisten-

”Kukaan ei saa raskaampaa taakkaa kuin jaksaa kantaa”, oli äidin elämänohje. 1984 käytiin kuitenkin ääri rajoilla.

tista Työväen taloudelliseen tutkimuslaitok- seen ja Suomen Pankkiin kansantalouden osastolle.

– Siellä esimieheni sanoi jossain vaihees- sa, että ”kuule Anne, sä et ole ikuisesti nuori, joten jos aiot tehdä väitöskirjan, tee se nyt”.

Vuonna 1997 Brunila väitteli finanssipo- liitiikan vaikutuksesta talouden suhdanne-

vaihteluihin eli verotuksen, julkisen velan ja julkisen kulutuksen vaikutuksesta talouteen EU-maissa. Väitöskirja syntyi alle vuodessa.

– Tutkimustyö antaa hyvän pohjan mihin tahansa työtehtävään. Siinä oppii näkemään isojen ja pienten asioiden välisiä vuorovai- kutussuhteita, hakemaan ja analysoimaan informaatiota sekä hahmottamaan kokonai- suuksia.

RASKAS TAAKKA

Jos työuran käänneet ovat ennakoimattomia, oman elämän käsikirjoittaminen on vielä vaikeampaa – vaikka sitä kuinka haluaisi. Myös sen Brunila on saanut kokea kovim- man kautta.

”Kukaan ei saa raskaampaa taakkaa kuin jaksaa kantaa”, oli äidin elämänohje. Syk- syllä 1984 käytiin kuitenkin ääri rajoilla. Vain kuukauden iässä Brunilan poika sai- rastui aivokuumeeseen. Ennuste oli huono, mutta kuukauden teho-hoidon ansiosta poi- ka palasi kotiin – elossa, mutta vammautu- neena. Kolme vuotta myöhemmin vakava onnettomuus jätti Brunilan leskeksi. Avio- liitto 2000-luvulla päättyi eroon.

Näistä yksityisimmistä asioistaan hän on puhunut julkisuudessa vain pari kertaa. Toissavuonna Kodin Kuvalehti pääsi vierai- lemaan biodynaamisen maanviljelyn Mylly- lähde-yhteisössä, jossa Brunilan poika ny- kyään asuu.

– Suostuin siihen, koska toimittaja onnis- tui perustelemaan minulle niin hyvin, että se juttu antaisi positiivista voimaa muille vai- keita elämäntilanteita läpikäyneille.

Vastoinkäymiset ovat pakottaneet hyväk- symään, että mennyttä ei voi muuttaa. Mut- ta tämän päivän ja tulevaisuuden voi. Bruni- la on halunnut tarjota pojalleen niin hyvän elämän kuin mahdollista.

Kun Kansainvälinen valuuttarahasto IMF tarjosi vuosituhaten vaihteessa Brunilal- le ekonomistin paikkaa Washingtoniin, hän kieltäytyi. Yhdysvalloista ei olisi ollut mah- dollista käydä lapsen luona Suomessa vii- konloppuisin. Euroopasta sen sijaan oli, ja niinpä Brunilalla oli hetkeä myöhem- min allekirjoitusta vaille valmis työsopi- mus OECD:lle Pariisiin. Juuri silloin tarjou- tui paikka neuvonantajana Euroopan komis- siossa.

– EU-politiikka kiinnosti, mutta sekin vai- kutti päätökseen, että Brysselissä lentoken- tälle on vain puolen tunnin matka, Pariisis- sa aikaa menee kaksi tuntia.

EU-tehtävistä ura eteni valtiovarainmi- nisteriöön apulaisosastopäälliköksi ja yli- johtajaksi.

SUUNNITELMAT UUSIKSI

Brunilan keskuspankkitausta, kokemus Suo- men pankkikriisistä, valtion velkakriisistä ja rahoitusmarkkinoiden analysoinnista oli pantu merkille. Vuonna 2003 Brunilaa pyy- dettiin Sampo-pankin hallitukseen.

”Itse asiassa inhoan sanaa ’naisjohtaja’. Mikä se sellainen on, johtaako se vain naisia?”

Työskennellyään nelisen vuotta ministeriössä Brunila siirtyi Metsäteollisuus ry:n toimitusjohtajaksi ja taas vajaan neljän vuoden kuluttua, vuonna 2009, Fortumiin johtajaksi alueenaan konsernin yhteiskuntasuhteet ja strategia. Samana vuonna hänet pyydettiin Koneen hallitukseen.

Kun Brunila huhtikuussa 2013 irtisanoutui Fortumilta, hän kertoi toimittajille salamylhäisesti haluavansa tehdä asioita, jotka ”vaikuttavat ihmisten elämään suoraan”.

Tällä kertaa hänellä tosiaan oli suunnitelmia. Brunila meni mukaan Uusi lastensairaala 2017 -tukiyhdistykseen ja Suomen Aivosäätiöön. Lisäksi hän halusi aikaa kirjan kirjoittamiselle.

– Tällä hetkellä koossa on parisataa sivua. Se perustuu henkilökohtaisiin kokemuksiin, mutta se ei kerro minusta vaan elämästä ja valinnoista... ja on siinä vähän rakkautta, Brunila paljastaa.

Kun kirja joskus valmistuu, Brunila haluaa antaa sen tietyille läheisille ihmisilleen. Kirja epäilemättä kiinnostaisi kustantajia, mutta se asia ei ole ainakaan vielä ajankohtainen.

– Kustannussopimuksessa olisi deadline, ja silloin kirjasta tulisi minulle riippakivi. Nyt kirjoittaminen on vain hauskaa, teen sitä kesällä, joululomalla, pääsiäisenä!

Mutta eipä elämä taaskaan edennyt suunnitelmien mukaan. Vähän Fortumilta eroamisen jälkeen Brunilaa pyydettiin Sanoman ja Stora Enson hallitukseen, sitten tarjottiin professuuria.

– Kaikki nämä uudet tehtävät olivat niin kiinnostavia, että ajattelin, että omat suunnitelmani ehtii toteuttaa sitten myöhemmin.

KATSE LÄHELLE JA KAUA

Menestyksekkäs työskentely kansainvälisen pörssiyrityksen hallituksessa ja valiokunnissa vaatii paitsi yrityksen omaan laajaan dokumentaatioon perehtymistä, myös kansainvälisen yrityskehityksen ja markkinoiden sekä eri maiden ja maanosien politiikan, kulttuurin ja lainsäädännön tuntemusta. Vielä pitäisi olla valistuneita näkemyksiä myös siitä, millainen maailma kymmenen

tai kahdenkymmenen vuoden päästä on.

– Kuten sanoin, olen monesta asiasta kiinnostunut, ja tämä antaa mahdollisuuden monipuolisiin tehtäviin.

Selkeimmän eron eri yhtiöiden hallitus työskentelyyn luo se, ettei maailma ole yhtä tasainen kaikilla toimialoilla.

Stora Enso ja Sanoma edustavat toimialoja, joilla teollisuuden rakennemuutos ja digitalisaatio ovat horjuttaneet perinteisiä markkinoita. Hallituksen ja toimivan johdon on pidettävä yritys elinvoimaisena ja investoitava rohkeasti uusille alueille. Sitä vastoin Koneen ja Sammon osalta ei markkinoilla ole tapahtunut teknologian ja ihmisten kulutuskäyttäytymisen muutoksista johtuvaa isoa murrosta kuten media-alalla ja paperiteollisuudessa.

Neljän suuren pörssiyrityksen lisäksi Brunila istuu myös Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA:n, Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA:n ja Aalto-korkeakoulusäätiön hallituksissa sekä johtaa puhetta Kansainvälisen kauppakamarin Suomen osastossa.

Nämä kaikki olivat epäilemättä perusteita sille, että Talouselämä on jo kahdes-

ANNE MARITTA BRUNILA

- ▶ Syntynyt Kankaanpäässä 1957. Asuu Helsingin keskustassa.
- ▶ Hallitusammattilainen ja Hanken Svenska Handelshögskolanin professori.
- ▶ Harrastaa meditointia, lenkkeilyä ja hiihtoa sekä oopperaa, teatteria ja lukemista. Lisäksi kakkosasuntona toimiva entinen maatila ”tunnin ajomatkan päässä Helsingistä” tarjoaa loputtomasti puuhasteltavaa ja puutarhanhoitoa.
- ▶ Ohjenuora työelämässä: ”Jokainen työtehtäväni on ollut äärimmäisen kiinnostava ja olen tehnyt ne aina täysillä ja niin hyvin kuin mahdollista. Koskaan en ole ajatellut, että jokin työ olisi vain steppi seuraavaan tehtävään.”

ti nimennyt Anne Brunilan Suomen vaikutusvaltaisimmaksi päättäjänaiseksi. Myös tämän huomionsoituksen suhteen Brunila on vaatimaton.

– Minulle itselleni valinta oli lähinnä hämentävää, koska en koe olevani mitenkään erityisen vaikutusvaltainen. Ja lisäksi itse asiassa inhoan koko sanaa ”naisjohtaja”. Mikä se sellainen on, johtaako se vain naisia? hän tokaisee.

– On minulle tietysti perusteltu, että tällaiset listat rohkaisevat naisia ottamaan uudenlaisia työtehtäviä vastaan, jopa sellaisia joista heillä ei ole aikaisempaa kokemusta – kuten minä olen tehnyt.

Sitä kautta työelämä tasa-arvoistuu, se ei tasa-arvoistu kiintiöllä.

– En ole kokenut tullessi syrjityksi tai suosituksi sukupuoleni takia. Tai sitten mä olen niin tyhmä etten ole sitä huomannut, hän nauraa.

YLLÄTYKSIÄ LUVASSA?

Monipuolisen työuransa aikana Brunilaa on kosiskeltu moneen suuntaan – tietysti myös politiikkaan.

– Virkamies- ja tutkimustaustastani johdun pyrin hakemaan objektiivista ratkaisua parhaan tiedon ja ymmärryksen valossa. Puolueilla on puolestaan omat agendansa, enkä siksi ole kokenut niitä omaksi tavakseni toimia yhteiskunnassa. Minä teen sen äänestämällä ja osallistumalla yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Viiden vuoden kuluttua Brunila voisi jäädä eläkkeelle.

– Mutta se ei kuulu minun urasuunnitelmiini, hän sanoo ykskantaan.

Sikäli kun vanhat merkit pitävät paikkansa, joku kenties suunnittelee jo jossain jotain Brunilan varalle.

– Jos vain pysyn terveenä, ihan varmasti viiden vuoden päästä teen taas jotain sellaista, mitä en osaa nyt edes arvata. Siitä mä olen ihan varma.